

Euroopa territoriaalse koostöö uudiskiri

Nr 11 – sügis 2010

Siseministeerium
Regionaalarengu osakond
Euroopa territoriaalse koostöö büroo

Euroopa Liidu Läänemere piirkonna strateegia esimene aasta

2010 a. oktoobris Euroopa Komisjoni poolt avaldatud strateegia rakendamise esimene aastaaruanne näitab, mida on seni tehtud ning kuidas edasi liigutakse.

Läänemere strateegia puudutab ligi 100 miljoni Euroopa elaniku heaolu 8 Euroopa riigis, nende seas ka Eestis. Piirkonnas on palju probleeme, mida saab lahendada vaid Läänemere äärsete riikide koostöös: parandada piirkonna ohutust ja julgeolekut, keskkonnaseisundit, heaolu ja juurdepääsetavust.

Üksikasjaliku tegevuskava kaudu määratletakse strateegias 15 prioriteetset valdkonda ja 80 juhtprojekti. Juba on paistmas esimesed konkreetset tulemusi - toetust on saanud paljud uued projektid, näiteks

[BalticDEAL](#), mille raames tehakse koostööd kogu piirkonna talunikega Läänemere eutrofeerumise vähendamiseks;

[BALTADAPT](#), millega sillutatakse teed esimesele regionaalsele kliimamuutustega kohanemise plaanile;

[InnoShip](#), mille raames kasutatakse teadmise- ja innovatsioonipõhist lähenemist laevade ja sadamate heitkoguste vähendamiseks;

[CleanShip](#), mille raames autasustatakse puhtaid laevu „Clean Baltic Sea Shipping“ lipuga, mille laevad võivad masti tõmmata.

Uus impulss on antud ka juba käimasolevatele projektidele. Näiteks projekt [Baltic Master II](#) raames on hiljuti välja töötatud uus jäätmete hoidla, et rohkem laevu saaks oma reovee sadamates ära anda.

Valdkondades, kus varasemalt domineeris riiklik lähenemine, on loodud uusi makropiirkondlikke võrgustikke. Hoogustunud on poliitilised arutelud - loodud on näiteks foorum BaltFish eesmärgiga parandada ja tugevdada kalandusasutuste koostööd Läänemere piirkonnas. Seoses üleeuroopalise transpordivõrgu [TEN-T](#) poliitika läbivaatamisega on piirkonna eksperdid välja töötamas TEN-T tuumikvõrgustikku vastavalt piirkonna enda nägemusele.

Aasta jooksul on selgunud, kes on vastutajad Läänemere piirkonna suurte prioriteetide osas. Ühiselt on välja selgitatud, mida tuleb teha ja neid tegevusi ka alustatud. Strateegia tegevuste edukaks jätkumiseks on siiski vajalik püsiv kõrgetasemeline poliitiline impulss ja surve. Kõikidel kaasatud asjaomaste valdkondade ministriumitel peab jätkuvalt olema tugev osalemise tahe. Samuti tuleb julgustada ja soodustada erasektori esindajate, kohalike ja regionaalsete ametiasutuste ja valitsusväliste organisatsioonide osalemist strateegias.

Peamine ülesanne rakendusetapi esimese kaheksa kuu jooksul oli luua vajalikud struktuurid, et võimaldada prioriteetsete valdkondade korraldamist ja tagada juhtprojektide käivitamine. See ülesanne on suures osas täidetud. Kõik prioriteetsete valdkondade koordinaatorid on ametisse määratud ja oma tööd alustanud. Loodud on makropiirkonna tasandi juhtrühmad ja võrgustikud, mis toovad kokku ühiste probleemidega osapooled, kes varem ei olnud ühendatud. Näiteks sellistes valdkondades nagu haridus, ühtne turg ja mereseire oli koostöö enne strateegiat piiratud või puudus üldse.

Samuti on strateegia raames ära kasutatud olemasolevaid struktuure, mis paindlikult strateegiasse lülitati. Näiteks [HELCOM](#) on tihedalt seotud strateegia keskkonnamärgidega ning HELCOMi ja Läänemere strateegia tegevuskavad on teineteist vastastikku toetavad. Läänemere energiaturu ühendamise tegevuskava kõrgetasemeline töörühm täidab valdkonna juhtrühmana olulist rolli valdkonna edusammude jälgimisel ja prioriteetide seadmisel. Samamoodi on Läänemere piirkonna organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse alase koostöö rakkerühm (*Task Force on Organised Crime in the Baltic Sea Region – BSTF*) pühendunud prioriteetse valdkonna 15 eesmärki saavutamisele.

Strateegia tulemusel juba loodud uute projektide arv on olnud suurim keskkonna temaatilises sambas. Strateegia heaoluteemalise samba üks uusi projekte on [StarDust](#), mille eesmärk on luua piirkonnale ühine innovatsiooniprogramm. Juurdepääsetavuse arengule aitab kaasa Läänemere suurlinnade uus ühisprojekt, mille eesmärk on tihendada Rail Baltica kasvukoridori äärsete suuremate linnade vahelist koostööd. Samas aidatakse ohutuse ja julgeoleku arengule kaasa merehariduse pädevuskeskuste võrgustiku loomise projektiga.

Töökorraldus. Strateegias on kokku lepitud põhimõte, et ei ole vaja uusi institutsioone, uusi toetusi ja uusi seadusi. Läänemere piirkonnas on juba olemas palju koostööstruktuure ning eesmärgiks nende mõju maksimumini viia. Samuti keskendutakse strateegias olemasolevate ressursside kõige efektiivsema kasutamise tagamisele. Euroopa Liidu Läänemere piirkonna strateegia rakendamisse kaasatud arvukate osapoolte ja organisatsioonide tõhusaks koordineerimiseks on strateegia juhtimisstruktuur paika pandud järgmiselt:

Euroopa Komisjoni Regionaalpoliitika peadirektoraat vastutab igapäevase koordineerimise, seire ja Euroopa Nõukogule raporteerimise eest, tehes tihedat koostööd Komisjoni teiste talitustega nende pädevuses olevates küsimustes. Laiemas plaanis vastutab poliitika arendamise eest Nõukogu.

Euroopa Liidu 27 liikmesriigi ja Regioonide Komitee esindajatest on moodustatud kõrgetasemeline töörühm, mis konsulteerib Komisjoniga kõikide suuremate arengute teemal. Koosolekutele on kutsutud osalema ka Euroopa Investeerimispank.

Kõigis kaheksas osalevas liikmesriigis on määratud riiklikud kontaktpunktid.

Koostöö osas EL väliste riikidega on neli eriti tähtsat partnerit: Island, Norra, Valgevene ja Venemaa.

Rahastamine. Strateegia iseenesest ei ole rahastamisinstrument: prioriteetseid valdkondi ja projekte tuleks rahastada olemasolevatest allikatest. Väga olulise osa piirkonda suunatud rahastusest moodustavad struktuurifondid. Kuna strateegia tegevuskavas sisalduvad projektid vastavad sageli piirkonna käimasolevate programmide eesmärkidele ja oleksid nende programmide raames abikõlblikud, on programmide ja strateegia vaheliste seoste edasiarendamine väga oluline. Euroopa territoriaalse

koostöö programmidest on olnud Läänemere strateegia juhtprojektide rahastamisel kõige aktiivsem [Läänemere piirkonna programm](#). Programmist rahastatakse praegu ühtteistkümmet juhtprojekti ning ühtteistkümmet juhtprojekti osa. Piiriüleste programmidest on kõige enam seoseid Läänemere strateegiaga olnud Kesk-Läänemere programmis (4) ja Lõuna-Läänemere programmis (5). Kesk-Läänemere programmist rahastatakse osaliselt ühte juhtprojekti (VOMARE, prioriteetne valdkond 14).

Järeldused. Euroopa Liidu Läänemere piirkonna strateegia esimese aastaaruande põhjal tehtavate tähelepanekute alusel võib määratleda mitmeid edasisi samme strateegia koordineerimisel. Esiteks tuleks kõrgetasemelise poliitilise huvi säilitamiseks luua piirkonna juhtidele platvormid dialoogiks strateegia rakendamise ja tuleviku üle. Lisaks olemasolevate foorumite nagu [Läänemeremaade Nõukogu](#) ja [Balti Arengufoorum](#) kasutamisele tuleks kavandada eraldi Läänemere piirkonna strateegia üritusi. Samuti tuleks teha intensiivsemat tööd prioriteetsete valdkondade üleste seoste väljaselgitamiseks ja edendamiseks ning erinevate rahastusallikate ühildamiseks strateegiaga - seda nii struktuurifondide kui ka teiste Euroopa Liidu fondide ning riikliku ja regionaalse rahastuse osas. Samuti tuleks paika panna süstemaatiline lähenemine poliitika ühtlustamisele, tagamaks, et Läänemere piirkonna strateegia konkreetseid erijooni võetakse arvesse sektoripõhistes poliitikates.

Järgnevatel kuudel ootab Euroopa Komisjon kõigilt huvitatud osapooltelt aastaaruandele tagasisidet. Euroopa Nõukogu eesistujariigi Poola juhtimisel kavandatakse poliitilised arutelud 2011. aasta teisel poolel on hea võimalus strateegia põhjalikumaks läbivaatamiseks.

Aruande täisteksti saab lugeda [Euroopa Komisjoni regionaalpoliitika kodulehelt](#).

Euroopa Liidu Läänemere piirkonna strateegia neli sammast ja 15 prioriteetset valdkonda

Läänemere piirkonna kujundamine keskkonnasäästlikuks piirkonnaks:

1. vähendada merre sattuvate toitainete koguseid vastuvõetava tasemeni;
2. säilitada looduslikud alad ja bioloogiline mitmekesisus, sh kalandus;
3. vähendada ohtlike ainete kasutust ja mõju;
4. saada puhta meretranspordi näidispiirkonnaks;
5. leevendada kliimamuutuse mõju ja kohaneda sellega.

Läänemere piirkonna muutmine heaalupiirkonnaks:

6. kõrvaldada tõkked Läänemere piirkonna siseturult, sealhulgas parandada tolli- ja maksundusalast koostööd (*valdkonna koordinaator on Eesti*);
7. kasutada ära piirkonna teadustöö ja innovatsioonialast täit potentsiaali;
8. väikeettevõtlusalgatuse „Small Business Act“ rakendamine: soodustada ettevõtlust, tugevdada väikseid ja keskmise suurusega ettevõtteid ning tõhustada inimressursi kasutamist;
9. tagada säästliku põllumajanduse, metsanduse ja kalanduse areng.

Läänemere piirkonna muutmine juurdepääsetavaks ja atraktiivseks piirkonnaks:

10. parandada energiaturgude juurdepääsetavust, tõhusust ja julgeolekut;
11. parandada nii sise- kui ka välitranspordivõrku;
12. säilitada ja suurendada Läänemere piirkonna atraktiivsust, eelkõige hariduse, turismi, kultuuri ja tervishoiu valdkonna meetmete kaudu.

Läänemere piirkonna muutmine turvaliseks piirkonnaks:

13. kujundada piirkond maailma juhtiva mereohutuse ja -julgeolekuga alaks;
14. tugevdada hädaolukordi ennetavat tegevust merel ja maismaal;
15. vähendada piiriülest kuritegevust ja leevendada selle tagajärgi.

Tagasivaade INTERREG III-le: kas koostöö tõi oodatud tulemusi?

Ülevaade ühenduse algatuse INTERREG III (2000-2006) hiljuti avaldatud järelduste tulemustest

Kui praegusel programmiperioodil (2007-2013) on Euroopa territoriaalne koostöö üks kolmest Euroopa Liidu ühtekuuluvuspoliitika eesmärgist, siis aastatel 2000-2006 oli INTERREG III alles Euroopa Komisjoni üks algatustest. INTERREG III koosnes üldjoontes viiest erinevast osast:

1. Tegevussuund A ehk piiriülene koostöö, eesmärgiga edendada integreeritud regionaalset arengut naaberpiirialade vahel, sealhulgas välispiiride ja merepiiride vahel.
2. Tegevussuund B ehk riikidevaheline koostöö, eesmärgiga toetada harmoonilist territoriaalset arengut ja integratsiooni üle kogu ühenduse territooriumi.
3. Tegevussuund C ehk piirkondadevaheline koostöö, eesmärgiga parandada regionaalse arengu ja sidususe poliitikaid ja instrumente infovahetuse ja kogemuste jagamise kaudu.
4. Euroopa ruumilise planeerimise vaatlusörgustiku (ESPON) programm keskendus Euroopa territoriaalse ja piirkondliku arengu suundade vaatlemisele ja analüüsile ning EL territooriumile asjakohaste ruumilise planeerimise uuringutele.
5. Programm INTERACT (*INTERreg - Animation, Co-ordination, Transfer*), kootöövahend abi osutamiseks Euroopa Liidu rahastatavates territoriaalse koostöö algatustes.

INTERREG III suunistes sätestati ähmased territoriaalse arengu eesmärgid ja suures osas asjakohased, ent liiga optimistlikud territoriaalse koostöö eesmärgid. See tekitas ebarealistlikke ootusi INTERREG III võimalike saavutuste osas ja ei hõlbustanud ka hindamist, kas INTERREG III algatusega saavutatud üldine mõju vastas tegelikult poliitika algsetele ootustele.

Sellest hoolimata andis ühenduse algatus INTERREG III ligikaudu 5,69 miljardi euro suuruse ERFi rahastusega olulisi väljundeid ja tulemusi. Selles osas ei nõustu hindamistulemused teaduslikus kirjanduses väljendatud seisukohale, et INTERREG III ja territoriaalse koostöö lõpptulemused piirdusid enamasti individuaalse ja

organisatsioonilise õppimisega. INTERREG III sekkumiste sotsiaalmajanduslikud tulemused olid märkimisväärsed ning hõlmasid projekte, millega otseselt või kaudselt loodi või säilitati 115 000 töökohta/töövõimalust ja ligi 5800 alustavat ettevõtet ja firmat. Loodi umbes 12 000 võrgustikku ja koostööstruktuuri. Lisaks toetati projektides uute strateegiate või tehnoloogia kasutamist rohkem kui 3900 ettevõttes.

Hoolimata programmi seiresüsteemide nõrkadest külgedest eelkõige mõjuindikaatorite tasandil võimaldab käesolev hinnang INTERREG III saavutatud mõjule teha järgmised järeldused.

Mõju territoriaalsele arengule

(1) Tegevussuundade A ja B programmide rahaline ja territoriaalne suurus mõjutas tugevalt saavutatud mõju olemust ja ulatust (füüsiline või mittefüüsiline; laiaulatuslik või kohalik). Peamised tähelepanekud on järgmised:

- Piiriülese koostöö programmides, mis olid väikese või keskmise suurusega eelarvega suunatud väiksematele piirkondadele, saavutati territoriaalsele arengule märgatav mõju, mis oli olemuselt enamasti mittefüüsiline ja keskendus konkreetsele teemale või geograafilise alapiirkonnale.
- Piiriülese koostöö programmidel, sõltumata piirkonna suurusest, oli territoriaalsele arengule nähtavam ja füüsilisem mõju siis, kui oli võimalik kasutada suurt eelarvet.
- Riikidevahelise koostöö programmides, mis olid suhteliselt piiratud rahastusega suunatud suurtele piirkondadele, oli nii nähtav kui ka füüsiline mõju territoriaalsele arengule üldiselt erandlik.

(2) Füüsilised investeeringud olid tegevussuuna A ja B programmides olulised territoriaalse arengu mõjude tegurid, ent seda ainult siis, kui neil oli reaalne piiriülene või riikidevaheline asjakohasus. Olulisi investeerimistegevusi, millega kaasnes märkimisväärne füüsiline mõju, sisaldasid kõige sagedamini tegevussuuna A suure või keskmise suurusega eelarvega programmid, samas kui tegevussuunas B esines seda ainult kõige suurema rahalise mahuga Loode-Euroopa programmis. Nende sekkumiste laiem piiriülene või riikidevaheline asjakohasus aga oli mõlemas tegevussuunas küsitav. Tegevussuunas A olid vanu välispiire ja uusi sisepiire hõlmavates programmides sagedased ühepoolised investeeringud ning kõikides sekkumistes ei näidatud selgelt ära nende piiriülest asjakohasust. Tegevussuunas B oli see veelgi problemaatilisem – projektides lubati valdavalt teha ainult väikesemahulisi füüsilisi investeeringuid, millel oli enamasti vaid kohalik mõju.

(3) Tegevussuundade A ja B programmide nõrka koostöö tulemusi olid samuti territoriaalse arengu mõju allikad, ent ainult siis, kui nende raames arendati välja ühine ja jätkusuutlik probleemide lahendamise võimekus programmi piirkondades. Mõlemas tegevussuunas saavutati eelkõige pehme koostöö tulemusi, mis avaldasid

ka otsest mõju programmi piirkondadele ja aitasid lahendada probleeme või panustasid ühiste arenguküsimuste ja -võimaluste paremasse käsitusse (nt temaatilised võrgustikud ja klastrid, spetsiifilised töövahendid ja infoplatvormid, uued juhtimistehnikad või –protsessid, uuringud ja kavad). Nende tulemuste tähtsus oli tegevussuunas B üldiselt väga suur. Tegevussuuna A programmides, mida iseloomustas ühisprojektide väike osakaal ja mis olid sageli seotud välispiiride või uute sisepiiridega, oli pehme koostöö tulemuste tähtsus väiksem.

Tegevussuundade A ja B programmides käsitleti peamiselt probleeme, mille tõhusaks lahendamiseks oli nõutav pikaajalisem tegutsemine. Sellest tulenevalt pidi pehme koostöö olema territoriaalse arengu mõju saavutamiseks suunatud ühise ja jätkusuutliku probleemide lahendamise võimekuse loomisele. Järelhindamise analüüs näitas, et pehme riikidevaheline koostöö peaks eelkõige muutuma olemuselt jätkusuutlikumaks, et territoriaalse arengu mõju saavutada. Ka piiriüleses koostöös on vaja veel teha märkimisväärsed jõupingutusi, eriti programmides, mis on seotud välispiiride ja uute sisepiiridega.

(4) Tegevussuuna C, ESPON 2006 ja INTERACTi toetatud programmides panustati kaudselt Euroopa Liidu ja kolmandate riikide tasakaalustatunasse, ühtlustatunasse ja jätkusuutlikumasse arengusse. Tegevussuunas C saavutati regionaalarengu instrumentide ja siduspoliitika tõhustamisel erinevaid tulemusi. Ühest küljest avaldas intensiivne vastastikune õppimine ja kogemuste vahetamine projektipartnerite vahel nendele poliitikatele positiivset mõju. Teisest küljest aga jäid saavutatud tulemused peamise arengueesmärgi – Euroopa Liidu regionaalarengu poliitikate ja instrumentide tõhustamise – osas allapoole ootusi. ESPON 2006 programmi teadmistebaas ja ühine uuringuplatvorm heitis oluliselt valgust territoriaalse arengu suundadele Euroopa tasandil, sealhulgas mitmete ühenduse poliitikate territoriaalsele mõjule. Samas aga oli ESPON 2006 panus territoriaalsesse koostöösse piiratud, kuna piirkondade vastastikuse sõltuvuse ja muudele piiriüleses/riikidevahelises kontekstis asjakohastele küsimustele pööratav tähelepanu oli vähene.

Mõju territoriaalse koostöö edendamisele

(5) Üldkokkuvõttes ei saavutatud ühenduse algatuse INTERREG III ja naabusprogrammi lähenemisega perioodi 2000-2006 lõpuks koostöö valdkonnas algselt oodatud olulisi edusamme. Ent territoriaalse koostöö sügavus ja intensiivsus arenes INTERREG III raames perioodil 2000-2006 siiski edasi, hoolimata väga heterogeensetest ja sageli keerukatest raamtingimustest.

(6) Enamikus tegevussuuna A suurte kogemustega programmides, mis olid seotud Euroopa Liidu 15 liikmesriigi vanade sisepiiridega, saavutati eelmise perioodiga võrreldes edusamme. Nendes programmides on üldiselt parandatud piiriülese koostöö sügavust ja intensiivsust strateegilisel tasandil – seda osaluspõhiste ühiste

programmikoostamisprotsesside, suuresti detsentraliseeritud või koguni täielikult integreeritud piiriülese programmijuhtimise ja koostöö tugevama formaliseerimise kaudu. Koostöö intensiivsus oli üldiselt kõrge ka projektide tasandil, kuna projektid hõlmasid peaaegu eranditult koostööga seotud ühistegevusi.

(7) Kontrastina olid koostöötulemused vähem rahuldavad tegevussuuna A programmides, mis olid seotud vanade ja uute välispiiride ja mitme uue sisepiiriga. Üks oluline põhjus siin on asjaolu, et kuni 2004. aastani olid vanade/uute välispiiridega seotud programmides rakendatavad ELi rahastamismenetlused väga kohmakad (st INTERREG IIIA ja PHARE/TACIS-CBC või MEDA rahastamiskeemide kombinatsioon) ja nende integreerimisel uude naabuslähenedisse on 2004. aastast saadik saavutatud vaid osalisi edusamme. Ühisprojektide osakaal nendes programmides oli üldiselt väike ning projektide valikukriteeriumeid ja -protsesse ei muudetud piisavalt, et olukorda parandada.

(8) Tegevussuuna B programmides eelmise programmiperioodiga võrreldes oodatud edusamme ei saavutatud, aga seda ei saa panna programmide endi tulemuste arvele. Selliseid olulisi edusamme oleks olnud võimalik saavutada ainult täielikult integreeritud riikidevaheliste programmijuhtimissüsteemide loomisega. Samas aga ei olnud see võimalik, kuna puudus asjakohane õiguslik instrument. Kõikides tegevussuuna B programmides saavutati siiski enamikul juhtudel väga intensiivne koostöö projektitasandil ning ka koostöö suur sügavus ja kõrge kvaliteet.

(9) Perioodiga 1994-1999 võrreldes tehtud edusammude kontekstis oli kõige suuremaks läbimurdeks tegevussuuna C, ESPON 2006 ja INTERACTi käivitamine. Piirkondadevahelisele koostööle anti struktureeritum ja tõhusam viiteraamistik, mis kuni 2000. aastani puudus. Sama tehti ESPON 2006 abil territoriaalse arengu ja sidususega seotud uuringute alase koostöö valdkonnas. INTERACTiga loodi uus koostöömõde, mida varem ei olnud ja mis täiendab kolme ülejäänud tegevussuuna raames teostatavaid tegevusi, edendades hea tava jagamist INTERREG programmide vahel.

Poliitika mõjud Euroopa territoriaalsele koostööle pärast 2013. aastat

Arutus Euroopa Liidu tulevase ühtekuuluvuspoliitika üle pärast 2013. aastat mängib kesksel rollil nüüdseks ratifitseeritud Lissaboni lepingus sisalduv territoriaalse sidususe eesmärk, kuigi selle kohta ei ole veel kokku lepitud poliitilist määratlust.

Euroopa territoriaalsel koostööl peaks tulevikus olema territoriaalse sidususe eesmärgi saavutamise panustamisel konkreetne roll. Selle rolli peamised elemendid peaksid olema järgmised:

- Piiriülene ja riikidevaheline koostöö peaks soodustama programmi piirkondade territoriaalset integratsiooni. Selle saavutamiseks tuleks kõrvaldada või vähendada allesjäänud takistusi, mis endiselt põhjustavad sotsiaalmajanduslike ja

inimestevaheliste suhete killustumist erinevates riikides asuvate piirkondade vahel ning luua toimivad suhted ja laiendada nende geograafilist ulatust ja intensiivsust kogu Euroopa Liidus ja kaugemalgi.

- Piiriülese ja riikidevahelise koostöö programmides tuleks tagada tihedam koostöö ja koordineeritus teiste samal territooriumil rakendatavate ELi sekkumistega, et tagada nende vastastikune täiendavus. Euroopa Komisjon peaks toetama makropiirkondlike ELi strateegiate väljatöötamist suurematele piirkondadele, nagu näiteks Läänemere piirkonna strateegia. Sellistes makrostrateegiates peaks liikmesriikide ja piirkondade vahelist koostööd nõudvates aspektides piiriülestel, riikidevahelistel ja piirkondadevahelistel programmidel olema juhtiv roll.

- Kui territoriaalse koostöö osas tahetakse tulevikus saavutada konkreetsemaid ja käegakatsutavamaid sotsiaalmajandusliku arengu mõjusid, tuleks paika panna intensiivsemad ja jätkusuutlikumad piiriülesed, riikidevahelised ja piirkondadevahelised protsessid. Nendesse protsessidesse peaksid olema kaasatud organisatsioonid erinevatelt valitsustasanditelt, aga ka osapooled erasektorist ja kodanikuühiskonnast.

Tulevased ESPON ja INTERACT programmid peaksid eespool mainitud protsesse toetama. Selleks võiksid need aidata kujundada paremat arusaamist teguritest, mis soodustavad ühenduse territoriaalset sidusust ja piirkondade integratsiooni (ESPON) ning soodustada koostöömõõtmelise lisamist territoriaalsesse arengusse ja valitsemisse Euroopa Liidus (INTERACT).

Säilitada tuleks praegune abikõlblike piirkondade määratlus tulevases territoriaalses koostöös ning ka programmi piirkondade praegune piiritletus piiriüleses ja riikidevahelises koostöös. Koostööpiirkondade mitmekesisust arvestades tuleks alles jätta lai valik teemasid, mida tulevastes programmides käsitleda. Tulevastes programmides tuleks vältida liiga laiaulatuslike ja ähmaste strateegiate rakendamist piiratud rahaliste vahenditega.

Euroopa Komisjon peaks tulevaste piiriüleste ja riikidevaheliste programmide väljatöötamiseks sätestama rea juhtpõhimõtteid, milles võetakse arvesse territoriaalse koostöö eripära. Juhtpõhimõtted võiksid sisaldada järgmist: programmistrateegiates tuleb käsitleda ja efektiivselt lahendada küsimusi, mis on piiriüleses ja riikidevahelises kontekstis ka tegelikult asjakohased. See nõuab piiriüleste ja riikidevaheliste piirkondade analüüsi, milles võetakse arvesse saavutatud integratsiooni taset ja selgitatakse välja, kuidas integratsiooni on võimalik täiendavalt edendada. Programmi partneritelt tuleks nõuda, et nad valiksid ainult mõned strateegilised teemad, millel on selge potentsiaal edendada piiriülese ja riikidevahelise koostöö piirkondade integratsiooni.

Tulevaste piirkondadevahelise koostööprogrammide sisulisel väljatöötamisel tuleks arvestada koostöö esmaste sidusrühmade (peamiselt piirkonnad ja kohalikud ametiasutused) vajadusi. Samal ajal peab programmide ülesehitus sisaldama Euroopa Liidu tasandil strateegilist huvi pakkuvaid aspekte nagu hiljutine keskendumine Lissaboni ja Göteborgi eesmärkidele ja tulevasele EL 2020 strateegiale. Kattumise vältimiseks tuleks piirkondadevahelise ja riikidevahelise koostöö vahele tõmmata selgem piir.

Ühiste programmi juhtimissüsteemide loomine jääb tulevikus protsessiks, milles otsitakse igas individuaalses programmi piirkonnas valitsevatele spetsiifilistele halduslikele ja õiguslikele tingimustele vastavaid parimaid lahendusi.

Euroopa Komisjon peaks kaaluma, kas Euroopa Liidu rahastus tulevasele territoriaalsele koostööle tuleks eraldada otse programmidele ja mitte liikmesriikidele. Rahastuse otsesel eraldamisel tulevastele territoriaalsele koostöö programmidele peaks aga kasutama samalaadset sotsiaalmajanduslike kriteeriumite kombinatsiooni nagu praegu rakendatakse liikmesriikide assigneeringute puhul.

Euroopa Komisjon peaks määratlema selged ootused projektide hindamise ja valiku protsessidele ning rahastatavatele tegevustele. Nagu varemgi, mõjutab saavutatavate tulemuste iseloomu ja ulatust tugevalt koostöö kvaliteet projektide tasandil. On soovitatav, et piiriülestes ja eelkõige riikidevahelistes (aga ka piirkondadevahelistes) programmides püütaks tagada, et projektid muutuvad pärast Euroopa Liidu toetuse lõppemist jätkusuutlikeks või koguni isemajandavateks (st tagavad omaenda rahalised vahendid koostööks). See on eriti tähtis koostööalgatuste puhul, milles käsitletakse probleeme või arenguväljakutseid, mille tõhusaks lahendamiseks on nõutavad jätkuvad jõupingutused.

INTERREG III hindamisaruande täisteksti saate lugeda [Euroopa Komisjoni kodulehelt](#).

B7 – Läänemere saarte ühendus Hiiumaa juhtimisel 2010

Reet Kokovkin
B7 nõukogu eesistuja 2010

9. sajandil elanud skandinaavia kroonik Saxo Grammaticus tähendas kord üles loo sellest, kuidas noored taani viikingid Bornholmilt Läänemerele röövretkele läksid. Ölandi saare lähistel kohtuti eestlastega, ja eks läinud löömaks, kuidas siis muidu! Öösel, laeval, pärast lahingut haavu lakkudes, kuulsid viikingid kaldale laagrisse jäänud eestlasi laulmas, ja kui poleks olnud vaimu virgutavaid lugusid meenutada esivanemate vaprust, olekski sõjaretke saatus selleks korraks otsustatud. Aga viikingite vaprus võitis ja eestlased said järgmisel hommikul siiski tappa.

Sajandite numbri suurenedes muutusid sõjaretked kaubavahetuseks. Mis tuleb esmalt meelde, kui räägime saartest? Gotlandi käiad, muidugi. Saaremaa seppade meisterlikkus. Tõrvakõplased ja Kärkla kohvikud Hiiumaalt. Kuulsad reederid Ahvenamaalt, Bornholmi klaasitöökojad ja kalasuitsetamise ahjud. Rügen meelitab tervisevete ja maaliliste kriidikaljudega, Ölandit tunneme Rootsi kuningate suve-asupaigana.

Kui raudne eesriie rooste läks ja meri taas saarlasid ühendama hakkas, tekitas vajadus mõtte saarte koostööks uuel moel. Kolme suure saare – Ahvenamaa, Gotlandi ja Bornholmi eestvõttel kutsuti 1989. aastal ellu B7 – Läänemere seitsme saare ühendus. Koos on tugevam tunne kui ükski, see kehtib ka saarte puhul. Oma emamaade jaoks oleme tülikas ääremaa, koos – Läänemere süda!

Meie saared kuuluvad viie riigi koosseisu, Ahvenamaal on autonoomne staatus Soome riigi sees. Koostöö algusaastatel oli Eesti saartel vene väed ikka veel sees, nüüd juba viis aastat kuulume kõik Euroopa Liitu, mis lisab koostööle nii võrdsust kui tulemuslikkust. Ei saa jätta märkimata, et Hiiumaal ja Saaremaal oli esindus Brüsselis ammu enne teisi Eesti maakondi ja pealinna tänu B7-le.

Kahekümne aasta kogemusega võib juba öelda, mis koostöös klappib ja mis mitte. Keskkonnateemad on olnud ühisprojektides edukad. Praegu on käsil merel õlireostuse ennetamise projekt Baltic Master II; energia varustuse planeerimiseks on käimas projekt Trans Plan. Väga heal järjel on noortevahetus ja noorte sport: igal teisel aastal toimuvad noorte spordimängud - 2010. aastal peetakse spordilahinguid Rügenil; noorte muusikute kohtumispaigaks on Hiiumaa Tobiase klaverifestivaliga, igal suvel korraldatakse eri saarte

noorte suvelaagreid. Käivituda ei taha kuidagi turismi- ja ettevõtlusekoostöö – ju oleme nendel aladel veel pigem konkurendid kui partnerid.

Poliitiline koostöö Euroopa Liidu tasemel on aga vast tugevaim saavutus, mis ette näidata. Enesest mõistetav meile, et meri loob takistuse majanduse arendamisele ja tähendab saarlastele ka praegu, 21. sajandil, transpordipiiranguid, ei jõua niisama lihtsalt suurte linnade kabinetidesse ja otsustesse. B7 on oma õigust tõendanud nii merepoliitika raamdokumentide kui Läänemere strateegia koostamise ajal ja käigus. Iga-aastasi poliitilisi delegatsioone Brüsselisse nimetame me ise naljapäraselt „Brüsseli palverännakuiks“, kuid oma tõde on selles, et kui tahad püsida mees, pead püsima ka nähtaval. Praegu võime öelda, et B7 on tuntud nii Euroopa Komisjoni kui Parlamendi ringkondades ja me saame otsustustes oma sõna sekka öelda.

B7 võrgustikku juhitakse kordamööda aasta kaupa igalt saarelt. 2009ndal, juubeliaastal, oli juhtsaareks ja sekretariaadi asupaigaks Öland, 2010. aastal juhib koostööd Hiiumaa. Hiiumaa on teist korda B7 juhtsaar, mis tähendab au ja kohustust esindada Läänemere saari terve aasta jooksul.

Aasta tippsündmuseks on B7 aastakoosolek 23. novembril Kärldlas, millega kaasneb esinduslik ja kõrgetasemeline konverents. Sellel aastal on teemaks Läänemere strateegia regioonide aspektist – kuidas saavad ääremaad, milleks saared ju omal riigi jaoks on, osaleda Läänemere strateegia elluviimises? Konverentsi juhiks on suursaadik Marina Kaljurand, debateerivad Riigikogu esimees Ene Ergma, väliskomisjoni esimees Sven Mikser, Välisministeeriumi asekancler Kaja Tael, Mereliste Äärealade alalise konverentsi Saarte Komisjoni sekretär Jean-Didier Hache, B7 poliitikatöörühma esimees Tommy Eliasson. Konverentsi toetavad Põhjamaade Ministrite Nõukogu, Eesti Siseministeerium, EuropeDirect Hiiumaal ja Saaremaal, LEADER ja MTÜ Hiidlaste Koostöökogu.

B7 konverentsile järgneval päeval, 24. novembril, koguneb rahvusvaheline kuulajaskond Euroopa Liidu maaelu arendamise meetmest LEADER arutama kohaliku toidu teemat – Kohalik toit kui piirkondliku identiteedi alus. Eestist on tippesinejaks Põllumajandusminister Helir-Valdor Seeder, kellele lisaks kuulame kogemusi Läänemere piirkonnast, sealhulgas B7 saartelt ning kaugemaltki. Lisaks konverentsile saab osaleda ka õppereisidel Hiiumaal läbi viidud LEADER projektidega tutvumiseks.

B7 on Läänemere seitsme suurema regionaalvalitsusega saare koostöö ühendus, mis asutati 1989. aastal. Ühendusse kuuluvad seitse saart viiest riigist: Bornholm (Taani), Gotland ja Öland (Rootsi), Hiiumaa ja Saaremaa (Eesti), Rügen (Saksamaa) ning autonoomne Soome piirkond Ahvenamaa. Loe B7 kohta <http://www.b7.org/>.

2010 B7 juhtsaar on Hiiumaa. B7 Sekretariaati 2010 korraldab MTÜ Hiidlaste Koostöökogu www.kogu.hiiumaa.ee.

20 aastat Euroopa territoriaalset koostööd

Septembri lõpus toimus Belgias Tournais konverents, mis oli pühendatud 20 aasta täitumisele Euroopa territoriaalse koostöö (ETK) algusest. Konverentsil vaadati tagasi kahe dekaadi jooksul saavutatule ning arutati territoriaalse koostöö tuleviku üle pärast 2013. aastat.

Ülevaate olulisematest konverentsil arutatud teemadest annab Siseministeriumi regionaalarengu osakonna Euroopa territoriaalse koostöö büroo juhataja Krista Kampus.

Konverentsi eesmärgiks oli teha kokkuvõtte ETK 20 aastast ajaloost ja hetkesisust ning arutada ETK tuleviku üle, siiski kujunes kõikide paneelide ettekannete ja arutluste põhiteemaks ETK tulevik. Sõnavõttudega esinesid Euroopa Parlamendi, Komisjoni, Regioonide Komitee, liikmesriikide ja ETK programmide esindajad.

Euroopa Parlamendi Regionaalarengu komisjoni esimees Danuta Hübner (pildil) rõhutas oma sõnavõtus, et territoriaalsel koostööl on EL ühtekuuluvuspoliitikas selge lisandväärtus, see toetab EL ruumilist-, sotsiaalset ja majanduslikku sidusust ning aitab vähendada EL siseturu toimimise tõrkeid. Seetõttu on tulevikus piiriülest koostööd vaja enam kui varem. Euroopa

Parlament ja Komisjon peavad tagama, et järgmisel eelarveperioodil oleks ETK paremini seotud EL strateegiliste eesmärkidega, elluviimine oluliselt lihtsam, regioonidevahelise koostöö ulatus laiem ja riikidevahelise koostöö suund avatud makroregionaalsele lähenemisele. Hübneri sõnul tuleb järgmisel perioodil territoriaalset koostööd EL ühtekuuluvuspoliitika strateegilisi eesmärke tugevdada ning need välja tuua ühtekuuluvuspoliitika strateegilises raamistikus. ETK tuleb siduda EL 2020 strateegiaga ning riikidevaheline koostöö siduda makroregionaalsete strateegiatega. Viimase osas võiks alustada sellest, et eksisteerivate makroregiooni strateegiate geograafilise piirkonna alusel muudetakse transnatsionaalse koostöö programmide piirkondi – see võimaldaks ühelt poolt koostöösuunal toetada ülalt-alla lähenemist ning teisalt toetaks tulevikus transnatsionaalsete programmide loogilisemat ja põhjendatumat territoriaalset paiknemist.

Eesmärkide 1 (lähenemine) ja 2 (regionaalne konkurentsivõime ja tööhõive) programmid tuleks avada regioonidevahelisele koostööle. Teatud valdkondades, nagu innovatsioon, võiks kaaluda regioonidevahelise koostöö kohustuslikuks tegemist. ETK

ja siseriiklikud programmid tuleks omavahel paremini siduda. Kuna praegune periood on 2004. ja 2007. a EL-iga ühinenud riikidele õppimise aeg, ei ole tulevikus 2007-2013 rahalise mahuga võimalik ETK potentsiaali täielikult ära kasutada – seetõttu peaks järgmisel perioodil ETK-le suunatud vahendid EL eelarves vähemalt 50% kasvama. Euroopa Naabus- ja Partnerlusinstrumendi (ENPI) rakendamise sobivus vajab tõsiselt hindamist, IPA programmide rakendamise kogemusi (mis on olnud positiivsed) võiks rakendada ka ENPI CBC programmidele.

Regionaalvolinik Johannes Hahn (pildil) hinnangul ETK oluliselt kasvab - globaalsed väljakutsed ja majanduskriisist väljatulek nõuab Euroopa riikide ja piirkondade koostööd. ETK üle ei ole piisavalt arutletud, sama tõdeti ka EL Ühtekuuluvuspoliitika arutelude kõrgetasemelises töögrupis. ETK vajab strateegilisemat lähenemist ning selle potentsiaal tuleb paremini ära kasutada. Siin on olulised 2 aspekti: suurem strateegiline lähenemine ja kohalikele vajadustele tuginev elluviimise raamistik. ETK peab olema seotud ühtekuuluvuspoliitika laiemate eesmärkidega ning integreeritud kõikide tasandite (EL, makroregioon, riik) strateegilisse raamistikku. ETK (eriti regioonidevaheline koostöö) on võtmelement EL 2020 strateegia elluviimisel regionaalpoliitika mõttes, kuna selle raames on võimalik luua piiriüleseid integreeritud sektoritevahelisi strateegiaid ning samuti toetab regioonidevaheline koostöö vastastikust õppimist ja kogemustevahetust.

ETK tulemusi on vaja maailmale rohkem nähtavaks ja kuuldavaks teha. Makroregiooni strateegiad on kasvatanud strateegilise koostöö tähtsust – nende seost riikidevahelise koostöö suunaga tuleks tugevdada. Läänemere strateegia ja Doonau strateegia on piloodid – nende põhjal on näha, kas selline lähendamine on võimalik või mitte. Novembris tuleb Komisjon välja esialgsete ühtekuuluvuspoliitika tuleviku ettepanekutega, ETK osas tehakse ettepanek praeguse ülesehituse ehk piiriülese, riikidevahelise ja regioonidevahelise koostöösuuna säilitamiseks. ETK elluviimist on vaja lihtsustada, kuna territoriaalne koostöö on nagunii keerulisem kui muud regionaalpoliitika instrumendid. Programmid peaksid keskenduma pigem projektide ning tegevuste tulemustele kui administreerimisnõuete kontrollimisele. EL välispiiri-ülene koostöö tuleb liikmesriikide ja Komisjoni koostöös üle vaadata. Hahn rõhutas ka Euroopa territoriaalsete rühmitiste (*European Grouping for Territorial Cooperation*, EGTC) olulisust (siiani on neid moodustatud 16), eriti regioonides, kus õigusruum on väga erinev – seda võimalust tuleks laialdasemalt ära kasutada.

EL eelarveläbirääkimised tulevad tõenäoliselt rasked, Euroopa territoriaalset koostööd nähakse tihti kui luksusasja – ilus, aga kallis. Kui me tahame, et ETK vahendid 2014+ perioodil kasvaksid, on oluline, et valitsused mõistaksid ETK programmide lisandväärtust.

ESPON 2013

7. taotlusvoor **Teadmustoe huviväljendus teadlastele ja ekspertidele** on avatud **23.11.2010 – 21.01.2011**.

8. taotlusvoor **Projektitaotluste kutse ja huviväljendused** on avatud **jaanuar 2011 – märts 2011**. Infopäev ja partnerkohvik korraldatakse Brüsselis veebruaris 2011 (uued rakendusuuringud ja sihtanalüüsid, teadmustoe huviväljendused, ruumindikaatorid ja seire).

ESPONi territoriaalsed vaatlused

ESPONi territoriaalsete vaatluste kolmas osa [Territoriaalne dünaamika Euroopas: Euroopa regioonide majanduse trendid 2000-2006](#), püüab anda poliitikakujundajatele ja praktikutele lühidalt ja sisukalt informatsiooni Lissaboni strateegia ja Euroopa 2020 strateegia dimensioonide kohta, võrreldes Euroopa erinevate regioonide positsioone. Lisaks tulemustele on huvilistel võimalik tutvuda ka kaartide ja andmestikuga.

ESPONi uued projektid

Programmi kodulehel on nüüd võimalik tutvuda viie uue rakendusuuringu projektiga ([ARTS](#), [ATTREG](#), [KIT](#), [TERCO](#), [TRACC](#)), samuti ühe sihtanalüüsiga ([PURR](#)) ning ühe riikidevahelise võrgustiku tegevusprojektiga ([NORBA](#)). Uued projektid keskenduvad sellistele teemadele nagu regionaalse ja territoriaalse tundlikkuse hindamine, Euroopa regioonide ja linnade ligiõmbavus, teadmiste ja innovatsiooni territoriaalne dimensioon, Euroopa territoriaalne koostöö kui kasvu faktor, töökohad ja elukvaliteet, transpordi kättesaadavus regionaalset/kohalikul tasemel ning selle muster Euroopas ja maapiirkondade potentsiaal.

Ilmunud on esimene ESPON 2013 sünteesaruanne

ESPON, *European Observation Network for Territorial Development and Cohesion* andis välja esimese sünteesaruande, milles võetakse kokku programmi viimase kolme aasta rakendusuuringute ja sihtanalüüside tulemused. Aruannet esitleti 27. oktoobril 2010 Brüsselis. Raport on esimene kolmest ESPON 2013 raportist, mis kõik püüavad ühendada ESPONi tulemusi arvukates uurimisteedes, mis on olulised integreeritud ning kohapõhiste poliitikatega arvestamisel. Mõningaid aruande võtmejärelusi:

Euroopa asend ja roll maailmas muutub - mitte ainult Aasia ja Ameerika majandusarengud, aga ka üleilmsed tööturu ja rahvastikutrendid ning energia ja kliimamuutuse geopoliitika on oluliselt mõjutamas ja muutmas Euroopa arenguid, regionaalseid ja riiklikke suundumusi.

Euroopa konkurentsivõime sõltub globaalse tähtsusega linnastutest Euroopas, kus majandus saab kasvada maailmaturu võrgustikes ja tuginevalt aglomeratsiooniefektile.

Ühendatus on esmaselt oluline. Arengujõulised ja kõrge elukvaliteediga piirkonnad on hästi ühendatud ja atraktiivse keskkonnaga. Ka suurlinnastud peavad olema nii üksteisega kui maailmaga hästi ühendatud. Ühendatuse sagedus ja kvaliteet hub'ides ja keskuslinnades on eeltingimuseks tõhusale funktsionaalsele integratsioonile.

Piirkondadele ja linnastutele juurdepääs paraneb tänu infrastruktuuri investeringutele, mis on tõstnud nende kohtade konkurentsivõimet. Euroopa kiirraudtee võrgustik saab mängida olulist rolli mitmekeskuselise Euroopa arendamisel – ometi ei ole riikide raudteepoliitika ja -võrk piisavalt avatud ja ambitsioonikas piiriüleseks raudteetranspordi kasvuks.

ESPON 2013 sünteesaruanne koos 26 uue kaardiga on kättesaadav [ESPONi kodulehel](#).

ESPON programmi Eesti kontaktasutus (*ESPON Contact Point*) on Tartu Ülikooli geograafia osakond. Kontaktasutuse ülesandeks on ESPON programmi koordineerimine ja toetamine ning tulemuste vahendamine ja levitamine Eestis, sealhulgas:

- teadus- ja arendusasutuste koostöövõrgustiku arendamine: toetada asutuste ja ekspertide osalemist ESPON programmi projektides, aidata leida projektidele Eesti poolseid partnereid, edastada programmi korralduslikku informatsiooni.
- arvamuste ja seisukohtade kujundamine ESPON programmi uurimisprojektide kohta ning programmile tagasisideme andmine Eesti ruumilist arengut puudutavates küsimustes.
- valitsusasutuste, regionaalarengu ja ruumilise planeerimisega tegelevate spetsialistide teavitamine ESPON programmi uurimistulemustest.
- osalemine ESPON regionaalsetes töögruppides ja projektirühmades.

Huvi korral saate informatsiooni ESPON programmi kohta ESPON Eesti kontaktasutusest:

Antti Roose, inimgeograafia teadur

Tartu Ülikooli geograafia osakond

antti.roose@ut.ee

Tel 7 375826

Vanemuise 46, Tartu 51014

<http://www.lote.ut.ee/geo/Teadus/ESPON>

Läänemere piirkonna programm

Läänemere piirkonna kolmandas taotlusvoorus kiideti heaks 19 projekti. Nendest 17 projekti elluviimises osalevad ka Eesti partnerid, kelle tegevuste jaoks eraldati toetust 55,5 miljonit krooni.

Programmi seirekomitee kiitis heaks järgmised Eesti partnerite osalusega projektid:

Prioriteet 1. Innovatsiooni edendamine Läänemere piirkonnas

URBAN CREATIVE POLES - Läänemere piirkonna keskmise suurusega linnade loomemajanduse sektori potentsiaali arendamine – Tartu Loomemajanduskeskus, Tartu Linnavalitsus

BSHR HealthPort – Tervishoiu valdkonnas tegutsevate innovaatiliste väikese ja keskmise suurusega ettevõtete arengu kiirendamine - Biotehnoloogia ja Meditsiini Ettevõtluse Arendamise SA

MIN-NOVATION – Kaasaegsete keskkonnasõbralike tehnoloogiate kasutuselevõtu propageerimine kaevandusjäätmete käitlemisel – Tallinna Tehnikaülikool

COOL Bricks – Miljöövärtuslike telliskivihoonete energiatarbimise vähendamiseks tehniliste nõuete väljatöötamine - MTÜ Säästva Renoveerimise Infokeskus, Kohtla-Järve Linnavalitsus, MTÜ Arenguprogrammide Keskus EMI-ECO

Baltic Fashion – Uuendusmeelse Baltimaade moetööstuse edendamine ja propageerimine Läänemere piirkonnas - Eesti Kunstiakadeemia, MTÜ Eesti Moedisaini Liit, Ettevõtluse Toetamise ja Krediidid Haldamise Sihtasutus

StarDust – Globaalselt konkurentsivõimeliste teadus- ja innovatsioonikeskuste edendamine Läänemere piirkonnas regiooni rahvusvahelise konkurentsivõime tõstmiseks - Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus, Eesti Mereakadeemia

Prioriteet 2. Läänemere piirkonna välised ja sisemised juurdepääsud

Baltic.AirCargo.Net – Õhustranspordi kaupadeveo sektoris e-teenuste ja logistika arendamine - Tallinna Tehnikaülikool

RBGC – Läbi Baltimaade ja Poola kulgeva Rail Baltica raudteeühenduse arendamine - Tallinna Linnavalitsus, Harju Maavalitsus

BALTRIS – Läänemere piirkonna maanteeinfrastruktuuri ohutuse parandamine – Maanteeamet, Tallinna Tehnikaülikool

Prioriteet 3. Läänemeri kui ühine ressurss

BATMAN – Põllumajanduse jääkprodukti sõnniku ärilise kasutuse propageerimine biogaasi ja orgaaniliste väetiste tootmiseks - Eesti Maaülikool, Eesti Maaviljeluse Instituut

BALTADAPT – Kliimamuutustega kohanemise strateegia väljatöötamine Läänemere piirkonna jaoks - Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituut

SUBMARINER – Läänemere mereressursside – vetikad, merekarbid, pilliroog, ravimuda – kaardistamine ning neile jätkusuutlike kasutusviiside väljaselgitamine - Biotehnoloogia ja Meditsiini Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus, Tallinna Tehnikaülikool

BERAS IMPLEMENTATION – Ökoloogiliselt taaskasutavale põllumajandusele ülemineku propageerimine kõikides Läänemere piirkonna riikides - Eesti Maaülikool, Eesti Maepõllumajanduse Sihtasutus

BalticDEAL – Läänemere orgaanilise reostatuse vähendamine keskkonnasõbraliku põllumajanduse propageerimise, eelkõige keskkonnateadlike põllumajanduse nõustamisteenuste edendamise kaudu - Maaelu Edendamise Sihtasutus

BSR InnoShip – Merenduses vabatahtlike meetmete ja majanduslike stiimulite kasutuselevõtu julgustamine kohalikul, riiklikul ja rahvusvahelisel tasandil, et vähendada laevadest tuleneva õhureostuse hulka Läänemere piirkonnas – Eesti Keskkonnauuringute Keskus

CleanShip – Ühise puhta laevanduse strateegia väljatöötamine Läänemere piirkonna jaoks, et vähendada Läänemere vee ja õhu reostatuse taset - AS Tallinna Sadam

Prioriteet 4. Atraktiivsed ja konkurentsivõimelised linnad ja regioonid

RB21T – Kohaliku ja regionaalse tasandi jäätmemajanduse suutlikkuse tõstmine, et vähendada jäätmete ladustamise osakaalu Läänemere piirkonnas jäätmete tekke ennetamise, taaskasutamise, ümbertöötlemise ja jäätmetest energia tootmise propageerimise abil - Sihtasutus Säästva Eesti Instituut, Eesti Regionaalse ja Kohaliku Arengu Sihtasutus

Läänemere piirkonna programmi neljas taotlusvoor

Läänemere piirkonna programmi neljanda taotlusvooru avamise ja lahtioleku ajad otsustab programmi seirekomitee novembrikuu jooksul. **Tõenäoliselt avaneb järgmine taotlusvoor 1. detsembril ning sulgub 31. märtsil 2011.** Eesti partneritel, kes soovivad Läänemere äärsete riikidega antud programmi raames koostööd teha, tasuks projektide ettevalmistamisega alustada juba nüüd – ilmselt jääb programmi 4. taotlusvoor programmi viimaseks suuremaks avatud taotlusvooruks, mille raames saab kõikide prioriteetide all projekte esitada.

Läänemere piirkonna programmi panus EL Läänemere strateegiasse

Euroopa Liidu Läänemere strateegia elluviimisel on Läänemere piirkonna programm väga oluline. Programmi esimese kolme taotlusvooru jooksul rahastuse saanud 65-st projektist 22 on Läänemere strateegia tegevuskavas ära toodud *flagship* ehk juhtprojektid või juhtprojektide osad. Eesti partnerid osalevad nendest 17-s, sh kõikide strateegia juhtprojektide elluviimisel, mida Läänemere piirkonna programm hetkel rahastab. Programm on eraldanud nimetatud 22 projekti elluviimiseks toetusi üle 1 miljardi krooni. Otseselt aitab Läänemere strateegiat ellu viia 31 projekti, nendest 11 on juhtprojektid, 11 juhtprojektide osad ning 9 aitavad otseselt ellu viia mõnda strateegia tegevuskava prioriteetset või horisontaalset tegevust. Lisainfot programmist rahastatud juhtprojektide kohta saab [programmi kodulehelt](#).

Kesk-Läänemere INTERREG IVA programm

Kesk-Läänemere programmi, sh Lõuna-Soome ja Eesti ning saarte ja saarestike allprogrammi taotlusvoorud on avatud, projektitaotluste esitamise tähtaeg on **15. detsember 2010**. Taotlejad leiavad kogu vajaliku informatsiooni programmi kodulehelt www.centralbaltic.eu.

Kesk-Läänemere programmi panus EL Läänemere strateegiasse

Kesk-Läänemere programm rahastab Lõuna-Soome ja Eesti alaprogrammist ühte Läänemere strateegia juhtprojekti **VOMARE**.

Kokku on Kesk-Läänemere programmist (sh Lõuna-Soome ja Eesti allprogrammist ning saarte ja saarestike allprogrammist) rahastatud Läänemere strateegia sildiga 39 projekti (19 projekti Kesk-Läänemere põhiprogrammist, 13 projekti Lõuna-Soome ja Eesti alaprogrammist, 7 projekti saarte ja saarestike alaprogrammist). Neis projektides osaleb kokku 86 Eesti partnerit - Kesk-Läänemere põhiprogrammis 33, Lõuna-Soome ja Eesti alaprogrammis 37 ning saarte ja saarestike alaprogrammis 16.

VOMARE - Vabatahtlik merepääste

Ene Kalmus, projekti koordinaator

Eesti ja Soome piiriülese koostöö projekt VOMARE sündis vajadusest tõsta turvalisust Balti meres ja siseveekogudel liikumisel. Selleks luuakse neljas pilootsadamade oskuslikud ja hea tehnilise varustusega vabatahtlike mere- ja järvepääste üksused. Samuti loodetakse luua toimiv koostöö riiklike struktuuride üksuste ja vabatahtlike vahel, et hädaolukorras olemasolevaid ressursse optimaalselt kasutada. Projekt kestab 2008. a septembrist 2011. aasta juunini. Juhtpartner on Soome Merepäästeselts, Eesti poolne partner on Vihula Vallavalitsus, toetajateks Toila Vallavalitsus, Lohusuu Vallavalitsus, Mustvee Linnavalitsus ning pilootsadamade mere- ja järvepäästeühingud. Kogu projekt saab Euroopa Regionaalarengu Fondilt toetust 10,1 miljonit krooni, millest 4 miljonit krooni on toetus Vihula vallale.

Projekti käigus on Käsmus, Toilas, Lohusuu ja Mustvees moodustatud vabatahtlike mere- ja järvepäästeühingud. Päästeüksused on varustatud kiirete päästepaatidega ning pääste- ja esmaabivahenditega. Toimunud on neli erinevat koolitust Eestis ja kolm koolitust Soomes, peale selle mitmeid lühemaid õppusi. Koolitusel said vabatahtlikud teoreetilised teadmised ning väga head praktilised oskused otsingu- ja päästetöödeks. Osa vabatahtlike on saanud ettevalmistuse olla ka ise koolitajateks. Koolitajate atesteerimiskomisjoni kuulunud Eesti Politsei- ja Piirivalveamet ning Soome Merepäästeseltsi esindajad hindasid vabatahtlike koolitajate teadmisi ja oskusi kõrgelt.

Koostöö riiklike struktuuridega sai alguse ühise arengurühma loomisest 2009. aasta alguses. Töörühm püüab kaasa aidata vabatahtlike mere- ja järvepäästeühingute legaliseerimisele - eesmärgiks on luua vähemalt sama hästi toimiv vabatahtlike ühingute ja nende toetuse süsteem, kui seda on saavutatud vabatahtlike tuletõrjeühingutega. Tarvis on luua

õigusraamistik, millega tagada vabatahtlikele sotsiaalsed garantiid, otsekulude katmine riiklikest vahenditest ja toetus koolitussüsteemile.

Piirivalvega koostöös on kord aastas läbi viidud ühised õppused ning tänava oli osalejaid tervelt 50. Aktiivne koostöö on käivitunud ka Lääne-Eesti vabatahtlike organisatsioonidega ja Lääne-Eesti Päästkeskusega, kes omakorda toimib vabatahtlike merepäästjate koordineerijana Lääne-Eestis. Koostöös erinevate vabatahtlike merepääste ühingutega asutasime 9.04.2010 katusorganisatsiooni MTÜ Eesti Vabatahtlik Mere- ja Järvepääste.

Projektis on korraldatud hulgaliselt partnertegevusi Käsmu, Toila, Mustvee ja Lohusuu vabatahtlike ning Kotka, Lahti ja Porvoo vabatahtlike mere- ja järvepäästeühingute vahel – ühiseid õppepäevi, patrullreide, paadisõidu ja esmaabi koolitusi. See kõik on võimaldanud oma kogemusi rikastada ning muuta ühinguid rohkem avatumaks ja nende tegevust rahvusvahelistele standarditele vastavaks.

28.-29. oktoobril 2010 toimus Helsingis rahvusvaheline konverents Läänemere maade vabatahtlike mere- ja järvepäästeühenduste ja riiklike merepääste struktuuride esindajatele. Plaanis on läbi viia veel mitu vajalikku koolitust vabatahtlikele, sh ka sidekoolitus ning meeskonnajuhtide õpe. Loodetavasti saavutatakse seadusandluse töörühmas lahendused, mis võimaldavad vajalikke seadusemuudatusi käsitleda veel käesoleval aastal ja osaliselt neid järgmisel aastal rakendada. Loodud katusorganisatsioon täieneb uute liikmetega ning kavas on ühised teavitussüritused ja õppepäevad.

Rahvusvaheline koostöö on perspektiivne kogu Läänemere regioonis, sellega tõstame vabatahtlike ühingute päästevalmidust ning merepääste reageerimiskiirust ohu- ja hädaolukorras Eestis tervikuna.

Me ei tea, millal vabatahtlike abi vajatakse, kuid siis loevad minutid ja sekundid, sest iga inimelu on väärtus...

Eesti-Läti-Vene piiriülese koostöö programm

Programmi esimene taotlusvoor on avatud, projektitaotluste esitamise tähtaeg on **29. november 2010**.

Taotlejad leiavad kogu vajaliku informatsiooni programmi veebilehelt aadressil www.estlatrus.eu.

Augustis alustasid tööd Programmi Ühise Tehnilise Sekretariaadi [harukontorid Jõhvis ja Tartus](#), mis tegelevad eelkõige Eesti taotlejate ja partnerite teavitamise ja nõustamisega. Lähiajal avatakse harukontorid ka Peterburis ja Pihkvas.

***

7.-8. aprillil 2010 toimunud programmi seirekomitee nõupidamisel otsustati, et programmist rahastatakse suuremahulisi projekte, mis ei läbi avatud taotlusvooru vaid lepitakse kokku programmis osalevate riikide konsensuse alusel. Maist augustini toimusid Eestis siseriiklikud läbirääkimised, et selgitada välja projektid, mis võiksid suuremahuliste projektide nimekirja kuuluda. Eestis on neid projekte viis. 26.-27. augustil toimus Saaremaal kolme riigi töögrupi esimene nõupidamine, kus arutati projektide tingimusi ning edasist tegevus- ja ajakava. Järgmine töögrupi nõupidamine toimub 23.-24. novembril, mil otsustatakse, milliseid suuremahulisi projekte rahastatakse ning milliseid mitte. Programmi Euroopa Liidu vahenditest on otsustatud eraldada neile projektidele 30%, ehk 12 899 177 EUR. Lisaks panustavad Eesti ja Venemaa lisaraha, kuid kindlat summat ei ole veel kokku lepitud.

***

21.-22.septembril toimus Peterburis Vene Föderatsiooni, Euroopa Liidu ja Norra piiriülese koostöö konverents, kus arutati ka ENPI Eesti-Läti-Vene programmi teemadel. Konverentsi raames toimus Eesti Vabariigi ja Vene Föderatsiooni regionaalministrite kahepoolne kohtumine, kus vesteldi piiriülese koostöö teemadel. Eesti Vabariigi regionaalminister Siim Kiisler esitas oma kolleegile ametliku kutse Eesti visiidiks.

Eesti-Läti programm

Eesti-Läti programmi taotlusvoor on avatud, projektitaotluste esitamise tähtaeg on **14. detsember 2010**. Taotlejad leiavad kogu vajaliku informatsiooni programmi veebilehelt aadressil www.estlat.eu.

Eesti-Läti programmist on praeguseks hetkeks rahastatud 37 projekti, millele on eraldatud üle 60% programmi vahenditest. Euroopa Regionaalarengu Fondi vahendite kogusumma programmile on 35 934 836 eurot. Kõige populaarsemaks on osutunud programmi kolmas prioriteet, mille raames toetatakse põhiliselt tegevusi elukeskkonna parendamise ja kultuuriväärtuste säilitamise vallas, samuti kohalike omavalitsuste, MTÜ'de, noorteorganisatsioonide tegevusi piiriüleste kontaktide loomisel ning ühisürituste korraldamisel.

Eelmisesse, veebruaris lõppenud taotlusvooru laekus 42 projektitaotlust, millest seirekomitee kiitis heaks kaheksa projekti. Need olid:

Developing Estonian Latvia Medical Area - DELMA – suurema sidususe loomine avalike teenuste ja tervishoiu sektoris. Eesti partnerid: Tartu Ülikool, Põlva Haigla AS, Lõuna-Eesti Haigla AS

Gulf of Riga as a Resource of Wind Energy - GORWIND – Erinevate uuringute tulemusena luuakse vahend aitamaks teha otsuseid avamere tuuleparkide planeerimisel ja arendamisel. Eesti partnerid: Eestimaa Looduse Fond, Tartu Ülikool, Tallinna Tehnikaülikooli Meresüsteemide Instituut

Unified ICT Network for Innovations - ICT DCNet – Tartu, Riga ja Ventspilsi info- ja kommunikatsiooni tehnoloogia keskuste ühendamine ühtseks võrgustikuks. Eesti partnerid: Tartu Teaduspark, Tartu Ülikool

Increasing competitiveness of Estonian and Latvian Mechatronics sector through creating the Skills Centre for product development training - Skills Centre – konkurentsivõime tõstmine mehhatroonika valdkonnas. Eesti partner: Tartu Teaduspark

Improving the sustainability and vitality of orienteering at local level by establishing the common Estonian Latvian orienteering League - Est-O-Lat League – orienteerumisspordi edendamine Eestis ja Lätis. Eesti partner: Eesti Orienteerumislit

Festival "Friendship through Football" - FFF – ühiste jalgpallitreeningute- ja võistluste organiseerimine Eestis ja Lätis. Eesti partner: FC Santos

Media Literacy - 21st Century Approach to Education - MLEDU – meediaõpetuse süvendamine, huvi äratamine kohalike probleemide vastu. Eesti partner: Tartu Vallavalitsus

Improving sustainability and vitality of local communities by developing co-operation in youth amateur motokross - MOTO – motokrossi treeningud ja võistlused 5-16. aastastele noortele. Eesti partner: Motoklubi K&K

Estonian- Latvian young yachtsmen and coaches cooperation – Young Sailors – noorte purjetajate treeningute ja võistluslike tegevuste edendamine ja läbiviimine. Eesti partnerid: Pärnu Jahtklubi, Saaremaa Merispordi Selts

Eesti-Läti programmi panus Läänemere strateegiasse

Kuigi Eesti-Läti programm on võrreldes teiste territoriaalse koostöö programmidega suhteliselt väikesemahuline, toetavad mitmed projektid Läänemere piirkonna strateegia elluviimist. Ülaltoodud projektidest toetavad strateegia erinevaid prioriteetseid valdkondi järgmised projektid:

Prioriteetne valdkond 7: Kasutada ära piirkonna teadustöö- ja innovatsioonialast täit potentsiaali - projektid **Skills Centre, ICT DCNet, DELMA**

Prioriteetne valdkond 8: EL väikeettevõtlusalgatuse „Small Business Act“ rakendamine eesmärgiga soodustada ettevõtlust, tugevdada väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtteid ning tõhustada inimressursi kasutamist - projekt **Skills Centre**

Prioriteetne valdkond 12: Säilitada ja suurendada Läänemere piirkonna atraktiivsust, eelkõige hariduse, noorsoo, turismi, kultuuri ja tervishoiu valdkonna meetmete kaudu: projektid **MOTO, MLEDU, FFF, Young Sailors, Est-O-Lat League**

...

Eesti-Läti programmi vahehindamise tulemused

Olemaks jätkuvalt kindel, et programm täidab oma algselt kavandatud eesmärgi ja strateegiat, viidi 2010. aasta esimesel poolel läbi programmi vahehindamine. Hindamist teostas konsortsium, kuhu kuulusid Balti Uuringute Instituut ja poliitikauuringute keskus Praxis.

Peamised hindamistulemused võib kokku võtta järgnevalt: programmi tuleb täpsemalt fookuseerida erinevatele konkreetsetele tegevustele, eesmärkidele ja tulemusindikaatoritele. Üheks hindamise põhisoovituseks on lisada kõikidele piirkonna projektidele töökohtade loomise ja ekspordile orienteeritud majanduskasvule panustamise nõue. Järgneval perioodil soovitatakse toetatavaid valdkondi ja tegevusi kitsendada. Soovitused on olulised programmi mõju suurendamiseks, seda just majandussurutise tingimustes. Eesti-Läti programmi raames on võimalik toetada ka ettevõtteid, kuid seni on kahjuks erasektori osalus programmis tagasihoidlikuks jäänud. Hindajad leidsid, et rohkem tuleks tähelepanu

pöörata mitmesugustele ettevõtete assotsiatsioonidele ja ühendustele, kes esindavad erasektori huve ja aitavad oma osavõetuga piiriüleltsel kaasa ettevõtluskeskkonna ja seega ka kogu regiooni arengule. Sellest hoolimata ootab aga programm endiselt osalema ka ettevõtjaid, kes on huvitatud uute toodete arendamisest ja turustamisest, sh uute turgude leidmisest ning aitavad oma tegevustega luua uusi töökohti.

Regioonidevaheline koostööprogramm INTERREG IVC

INTERREG IVC programmi neljas taotlusvoor on avatud
1. detsembrist 2010 kuni 1. aprillini 2011.

Programmi neljas taotlusvoor on suunatud **regionaalse initsiatiivi projektidele**. Kapitalisatsiooniprojektide ja miniprogrammide taotlusi enam esitada ei saa. Taotlusvoorus on Euroopa Regionaalarengu Fondi vahendeid projektide kaasrahastamiseks 100 miljoni euro ulatuses.

Programmi poolt korraldatav neljas interregionaalne foorum toimub 3.-4. veebruaril 2011 Budapestis. Täpsemat infot saab ürituse lähenedes programmi kodulehelt www.interreg4c.eu.

...

Programmi kolmanda, kapitalisatsiooniprojektide taotlusvooru tulemusel otsustas programmi seirekomisjon 28. juunil Madridis toimunud koosolekul heaks kiita seitse projekti, millele eraldati kokku ligi 10 miljonit eurot, sellest Eesti partneritele 193 035 eurot. Eesti organisatsioonid osalevad kahes heakskiidetud projektis:

PLUS - *Public Lighting Strategies for Sustainable Urban Spaces*, Tallinna Linnavalitsus

GEO.POWER - *Geothermal energy to address energy performance strategies in residential and industrial buildings*, Tallinna Tehnikaülikooli Geoloogia Instituut

...

Projektipartnerite otsing. LocalEurope on Hispaanias tegutsev rahvusvaheline konsultatsioonifirma, kes esindab regionaalseid valitsusasutusi, ligi 140 linna ja 50 ettevõtete katusorganisatsiooni Hispaanias. Juhul kui INTERREG IVC projekti otsitakse partnereid Hispaaniast, on neid võimalik leida LocalEurope abiga. Kontakt: Veronika Stoll ystoll@localeurope.net, tel: (34) 963 29 59 99

EELOLEVAD SÜNDMUSED

23.-24. novembril toimub Kärldas B7 poolt korraldatud **Läänemere strateegia konverents „Planeerides Euroopat“**. Konverentsi eesmärgiks on arutleda Euroopa Liidu Läänemere strateegia mõju ja võimaluste üle: mida strateegia pakub regioonidele, eriti ääremadele, sh saartele? Kuidas regioonid saavad osaleda strateegia rakendamises? Millist mõju avaldab strateegia regioonide võimalustele areneda ja osaleda Euroopa ühises majandusruumis? Registreerumine kuni 21. novembrini, lisainfo [B7 kodulehelt](#).

30. novembril ja 1. detsembril on kõik huvilised oodatud Soomes Jyväskylä toimuvale Läänemere piirkonna programmi konverentsile "*The power of the Baltic Sea macro-region*". Konverentsi avab Soome president Pr Tarja Halonen. Konverentsil arutletakse EL ühtekuuluvuspoliitika ning Euroopa Liidu makroregioonide strateegilise arendamise teemadel ning plaanitakse avada programmi 4. taotlusvoor. Konverentsile registreerumine on avatud kuni 19. novembrini. Lisainfo ja registreerumine [programmi kodulehel](#).

3. detsembril 2010 toimub Brüsselis ESPON programmi EDORA projekti maapiirkondade arengu poliitikaseminar, mille fookuses on Euroopa siduspoliitika maapiirkondade küsimused. Registreerumise tähtaeg 21. november, lisainfo [NORDREGIO kodulehelt](#).

3.-4. veebruaril 2011 korraldab NORBA (ESPON projekt Põhjala-Balti ruumilise planeerimise dialoogist) Stockholmis konverentsi „*Transnational perspectives on spatial planning - Experiences from the Nordic-Baltic countries*“, kus arutletakse ESPON rakendusuuringu (demograafia, linnapoliitika, maapiirkonnad) tulemuste üle Läänemere piirkonna fookuses ning sõnumlikkuses siinsetele regionaalsetele ja riiklikele ruumilistele arengutele. Ühtlasi esitatakse Põhjala ja Balti riikide planeerimissüsteemide võrdlusanalüüs euroopastumise ja planeerimispraktika aktuaalsemate suundumuste taustal. Lisainfo www.espon.eu.

UUDISED JA INFOMATERJALID

[Euroopa regioonid ja linnad - EL Regioonide Komitee uudiskiri](#) nr 69. Milline peaks olema Euroopa ühine põllumajanduspoliitika pärast 2013. aastat? Kohalikud ja regionaalsed lahendused sotsiaalsele tõrjutusele ja vaesusele. Väitekirjade võistlus – kasulik ühenduslii akadeemilise maailmaga.

[Inforegio Panorama](#) sügis 2010 (eesti keeles). Sotsiaalne kaasatus ja võitlus vaesusega; ELi uued vahendid mikrolaenu nõudluse rahuldamiseks; Euroopa Regionaalarengu Fond muutumas – bürokraatia vähendamine vabastab rahalisi vahendeid.

[INTERACT uudiskiri](#) september 2010. Uudiskiri keskendub territoriaalse koostöö senise 20 aasta saavutustele ning tulevikule.

[Läänemere piirkonna programmi uudiskiri](#) september 2010. Üheksa uut Läänemere piirkonna koostööprojekti välja valitud, konverents "*The power of the Baltic Sea macro-region*" Jyväskyläs, projekti „Eco-Region“ tutvustus (Eesti projektipartner on Tallinna Linnavalitsus).

[Eesti-Läti programmi uudiskiri](#) oktoober 2010 (eesti keeles). Uudiskiri on abiks kõigile, kes plaanivad käimasoleva taotlusvooru raames projektitaotluse esitada, lugeja saab ülevaate rahastatavatest toetussuundadest ja rahastamistingimustest.

[BSSSC uudiskiri](#) september 2010. *Baltic Sea States Subregional Co-operation* infolehe teemaks on Läänemere regiooni koostöö. Keskmes on oktoobris Tallinnas toimunud 1. Läänemere strateegia aastakonverents.

[Baltic Rim Economies](#) oktoober 2010. Pan-Euroopa Instituudi väljaanne keskendub Läänemere piirkonna arengule, diskussiooni panustavad avaliku ja erasektori otsusetegijad, teadlased ja eksperdid. Seekordses väljaandes võtavad teiste hulgas sõna Ukraina peaminister Mykola Azarov, Euroopa Komisjoni regionaalarengu volinik Johannes Hahn ja Euroopa Parlamendi liige Knut Fleckenstein.

Valminud on [EL struktuuritoetuste 2010. aasta avaliku arvamuse uuring](#). Uuringust selgus, et Eesti elanikkond on eurotoetuse temaatikaga päris hästi kursis. Kuigi sõna „struktuuritoetus“ ja konkreetsed toetusi väljastavad fondid ei ole väga tuntud, teatakse üsnagi hästi toetust saanud konkreetseid objekte ja valdkondi. Uuringu viis läbi Turu-uuringute AS Rahandusministeeriumi tellimusel.

Ilmunud on ka [2010.a Eurobaromeetri uuring teemal „Citizens' awareness and perceptions of EU regional policy“](#) – võrdlevad andmed EL riikide elanike teadlikkusest ja arvamustest regionaalpoliitika ja -toetuste, samuti piiriülese koostöö ning Läänemere strateegia teemadel.

[Euroopa Komisjoni viies aruanne majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse kohta](#) näitab, et ELi ühtekuuluvuspoliitika on märkimisväärselt kaasa aidanud majanduskasvu ja heaolu saavutamisele ning tasakaalustatud arengu edendamisele terves liidus. Aruandes rõhutatakse, et edaspidise ühtekuuluvuspoliitika investeeringud peavad olema tihedalt seotud Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärkidega. Selles soovitatakse ka palju rangemate tingimuste ning motivatsioonivahendite kasutuselevõtmist, et tagada ühtekuuluvuspoliitika jaoks ettenähtud rahaliste vahendite tõhus kasutamine, samuti soovitatakse rohkem keskenduda tulemustele.

TÖÖPAKKUMISED

	<p>Programm ESPON pakub Luksemburgis asuvas koordineerimisüksuses territoriaalse arenguga seotud erialade üliõpilastele kahte</p> <p><u>PRAKTIKAKOHTA</u></p> <p>Kandideerimise tähtaeg on 21. november 2010</p>
	<p>Läänemere piirkonna programmi sekretariaat Saksamaal Rostockis otsib oma meeskonda</p> <p><u>PROGRAMMI ASSISTENTI</u></p> <p>Kandideerimise tähtaeg 25. november 2010</p>

Euroopa territoriaalse koostöö uudiskiri

Väljaandja: Siseministeriumi Regionaalarengu osakonna Euroopa territoriaalse koostöö büroo
Kontakt: Liina Kirsipuu, liina@siseministerium.ee

Uudiskirja levitatakse Euroopa territoriaalse koostöö infolisti kaudu. Kõiki ilmunud numbreid saab lugeda ministeriumi kodulehel www.siseministerium.ee/interreg.

Kui soovite tellida Euroopa territoriaalse koostöö programmide uudiseid oma e-postile, saatke palun vastavasisuline kiri aadressil etc@siseministerium.ee.

Esilehe foto ja lk 10 foto: Mehis Luus
Kesk-Läänemere INTERREG IVA programmi
Lõuna-Soome-Eesti allprogrammi projekt VOMARE –
Voluntary maritime rescue (vabatahtlik merepääste)